



VIRGINIA PRALL Πρό τοῦ σταυροῦ

Ναοῦ καὶ τοῦ καλλιτέχνου, ἥς περικλοπῇ ἔχει ὡς ἐξῆς.

«...διέβησαν οἱ πέντε χρόνοι ὅπου κατὰ τὴν »πάρτε 21 Μαρτίου 1753 καὶ ἀκόλουθον συμφωνίαν »ἐδιωρίσθησαν τοῦ σινιὸς Καβαλιέρου Νικολάου Δο- »ξαρά διὰ τὴν τελείωσιν ὅλης τῆς ζωγραφίας τοῦ »θεοῦ τούτου Ναοῦ....».

Ὁ Δοξαράς φαίνεται ἐκ τούτων ὅτι εἶχε πολλὰς ἄλλας ἀσχολίας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κατα- γίνῃ πολὺ εἰς τὴν τέχνην του.

Ὁ Κορυμνός ὅστις ἔδωκε τὸ σχέδιον ὠνομά- ζετο Νικόλαος, ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, διεκρίθη ὡς στρατιωτικός, μαθηματικός καὶ μη- χανικός, ἔφερε δὲ καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ Συνταγ- ματάρχου.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Φανερωμένης ἐσωτερικῶς εἶνε καλλιτεχνικωτάτη, ἐν εἴδει μουσείου. Τὸ εἰ- κονοστάσιον (temple) εἶνε ἐξόχως εἰργασμένον. Διὰ ξυλογλυφίας ἀπαραμίλλου λεπτοουργίας πα- ρίστανται ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἐν μέσῳ φυλλωμά- των, ἄμπελος μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἔχοντος ἐκα- τέρωθεν Ἀποστόλους καὶ εἰς τὰ πλαίσια ἀγγέ- λους, καὶ παραστάσεις τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου. Ἡ ξυλογλυφία αὕτη ἐπισύρει τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν. Ἐν Ζακύνθῳ θὰ ὑπῆρχε ξυλογλύπτῃς ἐξοχος, οὔτινος τὸ ὄνομα μᾶς εἶνε εἰσέτι ἄγνω- στον καὶ θὰ εἰργάζετο πολὺ, διότι καὶ πλαίσια καὶ ἄλλας ἐργασίας εἶδομεν τῆς ἰδίας χειρὸς. Ἀλλὰ τὸ ἐπιστημότερον στόλισμα τῆς ἐκκλησίας ταύτης εἶνε αἱ εἰκόνες ἐν τῇ ὀροφῇ, ἔργον τοῦ Νικολάου Δοξαρά. Εὐτυχῶς μέχρι τοῦδε δὲν ὑπέστησαν τὴν αὐτὴν τοῦ πατρὸς του τύχην·

σώζονται ἀγνά, οἷα ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν οἱ ἐπίτροποι ᾗθελον νὰ τὰς ἐπισκευάσωσι διότι, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὁ χρόνος ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ ἀμέλεια ἀφ' ἑτέρου ἔφεραν ζη- μίας. Προσεκλήθη ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζακύνθιος ζω- γράφος Σπυρίδων Πελεκάσης ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο. Νομίζομεν ὅτι αἱ εἰκόνες αὗται πρέπει νὰ μεί- νωσιν ὅπως ἔχουσι καὶ μόνον εἰδικὸς καλλιτέ- χνης νὰ ἐπιφέρῃ ἀπλῶς τὰς συντηρήσεις καὶ ἐπισκευάς, ὥς ἡ τέχνη ὑπαγορεύει, χωρὶς νὰ χάσωσιν αἱ εἰκόνες τὴν ἀρχικὴν τῶν ἀξίαν. Καὶ αἱ εἰκόνες αὗται, ὡς καὶ αἱ τοῦ πατρὸς του, ἐγένοντο κατὰ τοὺς κανόνας τῆς προοπτικῆς, τὸ διάγραμμα ἀναμάρτητον καὶ ὁ χρωματισμὸς ἀρμονικώτατος καὶ ζωηρός. Τὸ μέσον τῆς ὀροφῆς κατέχουσι τρεῖς μεγάλαι ζωγραφίαι ἐλλειψοει- δοῦς σχήματος. Ἡ μέση παριστᾷ τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ἄνωθεν ἵπτανται δύο ἄγγελοι βαστάζοντες ταινίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει γεγραμμένον τὸ τέλος τοῦ τροπαρίου. «Καὶ σὺ υἱὲ καὶ Θεέ μου, παράλαβέ μου τὸ πνεῦμα». Ἐκ τῶν δύο ἄλλων, ἡ μὲν παριστᾷ τὴν μετά- σταςιν τῆς Θεοτόκου, ἡ δὲ τὴν γέννησιν αὐτῆς. Περί τὰς τρεῖς ταύτας ζωγραφίας εὐρίσκονται αἱ εἰκόνες τῶν Ἀποστόλων, μετὰξὺ δὲ τούτων ἄγγελοι κατὰ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς ὀροφῆς βαστάζοντες ταινίας μετὰ τοῦ τροπαρίου «Ἀπό- στολοι ἐκ περάτων κλπ.».

Δυστυχῶς καὶ ὁ Νικόλαος Δοξαράς κατέλι- πεν ὀλίγα ἔργα. Ὁ Δοξαράς οὗτος, κατὰ τὸν Μουστωξόδην¹⁾ ἐγεννήθη εἰς Καλάμας καὶ ἀπέ- θανεν ἐν Ζακύνθῳ καταλιπὼν ἐκ γυναικὸς Λευ- καδίας ἄρρενα παῖδα, ὅστις ἀπὸ τοῦ πάππου ὡσαύτως Παναγιώτης ὀνομασθεὶς ἵνα μὴ ἀήθως προσπίπτῃ τὸ ὄνομα εἰς τῶν Ἰταλῶν τὰς ἀ- κοάς, μετεποίησεν αὐτὸ εἰς τὸ ὄνομα Μαρῖνος. Οὗτος δὲν ἐπεδόθη εἰς τὴν καλλιτεχνίαν, ἀλλὰ νέος μὲν ἐπραττε τὰ κοινά, ὕστερον δὲ μετῆρ- χετο τὸ ἐμπόριον εἰς Βενετίαν, ἐνθα ἡγαπᾶτο καὶ ἀπέθανε τῷ 1835.

[Ἀκολουθεῖ]

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

1) Ἐνθ. ἀν. σελ. 21—22.

